

УДК 338.24:338.012

**ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ НА  
ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

**FEATURES OF ECONOMIC SECURITY MANAGEMENT AT  
RAILWAY TRANSPORT ENTERPRISES**

*канд. екон. наук О. Ю. Чередниченко<sup>1</sup>,  
Doctor of Economics Nagy Szabolcs<sup>2</sup>*

<sup>1</sup>Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків),

<sup>2</sup>University of Miskolc (Miskolc, Hungary)

*PhD (Econ.) O. Y. Cherednychenko<sup>1</sup>,  
Doctor of Economics Nagy Szabolcs<sup>2</sup>,*

<sup>1</sup>Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv),

<sup>2</sup>University of Miskolc (Miskolc, Hungary)

Сьогодні, в той час як підприємства в усьому світі відчують тиск жорсткої конкуренції через глобалізацію, Україна, на додачу, потерпає від військової агресії з боку Росії. Це створює значні труднощі для вітчизняного бізнесу, ускладнюючи ведення підприємницької діяльності.

Транспортна галузь відіграє ключову роль у забезпеченні взаємодії між промисловими секторами країни, суттєво впливаючи як на їхній розвиток, так і на рівень національної безпеки та якості життя населення.

Залізничний транспорт залишається одним із найважливіших видів перевезень у світі. Він забезпечує як внутрішні, так і міжнародні транспортно-економічні зв'язки та задовольняє потреби населення в перевезеннях.

Аналіз стану та господарської діяльності залізничних компаній показує, що українська залізнична система значно відстає від сучасних вимог. Це зумовлює необхідність комплексної модернізації та оптимізації, а також перегляду пріоритетів її розвитку, оскільки чим більше транспортна система відповідає світовим стандартам, тим розвиненішою стає економіка країни.

Таким чином, незважаючи на всі можливості щодо внутрішніх, транзитних та зовнішніх перевезень, існує низка проблем, що заважають Україні зайняти гідне місце на ринку залізничних перевезень, зокрема це:

- недостатня прозорість перевізного процесу;
- відсутність необхідної за нормативами ЄС інфраструктури та основних фондів;
- воєнний стан України і залежність від економік інших країн;
- слабкий розвиток інноваційного простору;

- практична відсутність логістичної системи;
- відсутність механізмів співробітництва та ін.

Також не слід забувати про те, що сьогодення практика роботи будь-яких вітчизняних підприємств переважно націлена на найближчу перспективу та вирішення оперативних завдань. Це насамперед пов'язане з неможливістю ведення довгострокових проєктів через повну невизначеність зовнішнього середовища, пов'язану з військовим станом та військовою агресією російської держави.

При зіставленні залізничної галузі України з іншими країнами світу, її позиція виявляється однією з найслабших. Виявлені недоліки та проблеми підприємств залізничного транспорту вказують на те, що при побудові системи економічної безпеки необхідно розглядати ці фактори у взаємозв'язку з методами державного управління, а також враховуючи рівень науково-технічного прогресу, що суттєво відрізняє систему безпеки підприємств залізничного транспорту від системи безпеки будь-якого іншого підприємства [1].

Побудова ефективної системи економічної безпеки потребує врахування унікальних особливостей функціонування підприємств залізничного транспорту, серед яких:

- державна форма власності;
- зношеність основних фондів;
- перехресне фінансування збиткових пасажирських перевезень за рахунок вантажних;
- підприємства, технічні засоби та персонал залізниці розподілені на величезній території;
- низькі темпи впровадження інноваційних технологій;
- підприємства залізничного транспорту виконують безліч функцій;
- висока вартість розбудови та модернізації залізниці;
- тривалий термін окупності інвестувань;
- наявність нерентабельних підрозділів;
- універсальність залізничного транспорту та ін.

З огляду на окреслену специфіку, основою успішної системи економічної безпеки залізничних підприємств має стати інтегрований механізм взаємодії залізничних компаній та державних органів, який спиратиметься на новітні інноваційні підходи. Впровадження цього механізму в діяльність залізничних підприємств дозволить уникнути наявних загроз, використати можливості та значно скоротити втрати. Крім того, це відкриє шлях підприємствам залізничного транспорту України до міжнародного ринку.

[1] Дикань В.Л., Воловельская І.В. Концептуальні підходи до забезпечення економічної безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №64. С.1-18.